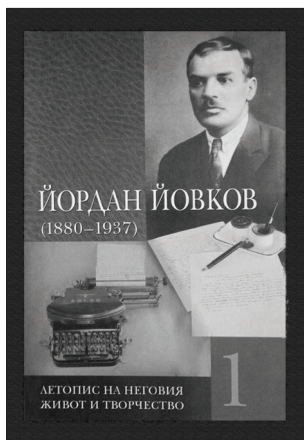

НАЙ-СЕТНЕ ЛЕТОПИС И ЗА ЖИВОТА И ТВОРЧЕСТВОТО НА ЙОРДАН ЙОВКОВ

Йордан Йовков (1880–1937). Летопис на неговия живот и творчество. Т. 1–2. (Съст. Ив. Сарандев и К. Митева). Велико Търново, 2013–2014.

Творчеството на Йордан Йовков е издавано, коментирано и изследвано многократно. Налице са пълният био-библиографски указател за големия писател (1980), документалните изследвания на Димо Минев „Йордан Йовков. Спомени и документи“ (1949, 1969), спомените на Спиридон Қазанджиев „Срещи и разговори с Й. Йовков“ (1960, 1980), документалната книга на съпругата на писателя Деспина Йовкова „Йордан Йовков. Спомени. Записки. Писма“ (1987), книгата на Иван Сарандев „Йордан Йовков. Жизнен и творчески път 1880–1937 г.“ (1986, 1999), разработката на Ц. Билярски и В. Билярска „Йордан Йовков. Живот и дело. Из документалното наследство“ (2008), както и редица книги с критически интерпретации. Все пак досега липсваше летопис за живота и творчеството му. Представяното сега издание затваря цикъла от издания за Йордан Йовков и наличието му ще бъде полезно за всички изследователи и читатели, изкушени от творчеството на този голям писател.

Подготовката на този вид издания е трудна задача, която отнема много усилия и време – необходи-

мо е да се събере, изчете и аотира сериозен фактологически масив от данни, статии, студии, документи и книги. Затова успешните летописи за отделни писатели са малко на брой, а изкуството да се подготвят се владее от малцина. Изданието „Йордан Йовков (1880–1937). Летопис на неговия живот и творчество“ е реализирано от Иван Сарандев и Кремена Митева, директорка на Музея на Йордан Йовков в Добрич и вдъхновена изследователка на творчеството му. В подготовката е била включена и отишлата си рано от този свят Сия Атанасова, работила главно върху библиотеката на писателя.

Първият том включва материали и публикации от раждането на писателя до 1927 г., а вторият – от 1927 до смъртта му през 1937 г. и следващата посмъртна 1938 г. Авторите уместно са решили да разделят летописа на две части – веднъж заради невъзможността да се побере материалът в едно книжно тяло, но най-вече защото през 1927 г. писателят се връща в България след 7-годишния си престой в Букурещ и се настанява в София. През същата година излиза и сборникът му с разкази „Старопланински легенди“, към който самият той има особена слабост. 1938 г. е включена заради критическите отзиви и обществени инициативи, провокирани от смъртта на твореца в края на 1937 г. Във втория том е включена и пълна библиография на издаденото от и за Йордан Йовков в чужбина (1980–2010), изработена от специалистите в Националната библиотека в София, за да се пълни библиографията за него.

Както изисква спецификата на летописния жанр, хронологично са отразени всички факти, публикации и др. от книгите и рецензиите за Й. Йовков. Всички материали са аотирани. В книгата е включен и своеобразен летопис на най-важните събития от българската история и култура, което допълнително улеснява читателя

за ориентирането му в творчеството на писателя, поставяйки го в контекста на събитията в националната ни история, дали отражение и в богатото му литературно наследство. През различните години са добавени и новоиздадените книги на други български писатели, за да се види мястото на Йовковите творби в контекста на българската литературна история. Не са пропуснати и преводите на отделни творби на писателя в чужбина и рецензиите за тях към всяка година. Книгата съдържа и богат материал, свързан с драмите на писателя и поставянето им на сцена. Известно е колко грижи са създали те на Йовков и в летописа тези процеси са подробно разкрити. Цитирани са рецензии за самите драми, техните постановки, играта на актьорите и т.н.

Съставителите не са пропуснали спомените и публикациите около боледуването и смъртта на писателя. Разказите на съпругата му и на П. Динев, който по това време е учител в Пловдив, са от голям интерес за изследователите.

Музеят на Йордан Йовков в Добрич е институция, която в особено голяма степен пази паметта за твореца. На всеки 5 години там се организират и провеждат научни конференции за творчеството на писателя и съвместно с община Добрич се присъжда литературната награда „Йордан Йовков“. Много от най-талантливите съвременни български писатели са носители на тази награда. В летописа е акцентирано и на тази дейност с оглед отношението ѝ към паметта на писателя. В Музея на Йордан Йовков се съхранява и богатият архив на твореца, така че в книгата са отразени много факти, почерпени от него. А материалите, които не се намират в

архива, са прегледани *de visu* в други библиотеки и хранилища.

Изданието е снабдено и с богат справочен апарат – множество показалци, които улесняват допълнително подстъпа към основния текст. Достатъчно е да се изброят показалците на творбите на Йордан Йовков по жанрове, именните показалци, показалците на езиците и страните, където са преведени творбите му, на периодичните издания, на географските имена и т.н. Всичко това говори за високото качество на това издание. В края на т. 2 е включена и генеалогия на Йовковия род, а подобни изследвания у нас са все още малко. Не бива да се пропусне и богатият снимков материал, обработен и тониран в цвета на старите фотографии, който допълнително улеснява читателя и помага за възприемането на текста.

Изброявайки всички тези качества на изданието, си давам сметка, че у читателя би останало чувството, че това е само един добър справочник. Това обаче съвсем не е така. Навсякъде в книгата съставителите внасят и своята критическа позиция в осветляването на литературно-историческите факти. Например при изясняването на рождената година на писателя, около „Йовковите неволи“, когато пише „Старопланински легенди“, или пък около тревогите на твореца по отношение на драмите му и още много интересни моменти в жизнения и творческия му път. Когато е необходимо, са цитирани цели писма или откъси от тях, имащи отношение към разглежданите въпроси и факти. Всичко това прави Летописа съдържателно и интересно четиво, което надхвърля границите на летописния жанр.

РАДКА ПЕНЧЕВА